

ЖИВА ІСТОРІЯ

МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ

WWW.USTNAYAISTORIYA.INFO

Проект має досить просту структуру, що дає змогу задіяти у роботу цілий клас, семінарську групу й окремих учнів.

Результати робіт Ви зможете знайти на інтернет-сторінках школи.

Текст для учасників проекту:

Ваша робота спиратиметься на метод усної історії, який складається з бесіди між тим, хто запитує (інтерв'юер) і опитуваним. Інтерв'юер має заздалегідь розроблену схему розмови та конкретні запитання, які повинні розкривати усі аспекти теми. У даному випадку – політичні та соціальні зміни, які відбулися у нашій країні, суспільстві після 1989 року. Інтерв'ю записується на аудіо- або відеокамеру, переформатовується у текст і потім оцінюється. Приблизна схема інтерв'ю, з питаннями включно, наведена у додатках (методичні рекомендації для учнів). Це лише рекомендації, але якщо у вас склалося враження, ніби для вашого конкретного випадку вони не підходять, використовуйте свої власні запитання, що мають сенс, тобто встановлюють певні логічні рамки. Кожен може мати власний погляд і сам обере найбільш доречну форму запитання, яку потім використає у цілісному інтерв'ю (зразок).

Увага: учні повинні бути підготовлені з основ методики усної історії (як робити інтерв'ю з очевидцем)!

Дуже важливо, щоб запитання «підвели» оповідача до свідчення, котре має якусь інформаційну цінність. Її, певна річ, визначити нелегко, оскільки те, що може здаватися нам банальним, може виявитися дуже важливим, і навпаки. Тому краще не відхилятися від запропонованої схеми, радше доповнювати її, а не змінювати.

Учні повинні дуже добре продумати, хто буде їхнім респондентом. **Очевидця необхідно добре підготувати до цієї події (ознайомити зі своєю метою і темою розмови, учасникам проекту рекомендовано зустрітися з оповідачем принаймні двічі).** Так можна втратити момент спонтанності, але збільшити ймовірність того, що інтерв'ю буде виконано у повному обсязі.

Наступним дуже важливим аспектом шкільного проекту є спеціальні лекції з окремих тем. Ідеально було б – розроблені презентації (powerpoint), які у рамках методичної підтримки можуть розміщуватися на шкільній інтернет-сторінці. Лекції проводяться двічі на місяць, присутність учнів необов'язкова. Потім здійснюється контроль робіт учнів у формі індивідуальних консультацій (що вже готове).

Види діяльності, у яких учні задіяні при реалізації проекту:

- вивчення дійсності епохи, відвідування соціальних/наукових інституцій;
- інтерв'ю з очевидцями;
- взаємна координаційна дискусія;
- обробка інтерв'ю, переписування, аналіз, особисті роздуми.

Тимчасова складність проекту (для вчителів)

У першу чергу, потрібно ознайомити учнів з проектом. Це можна зробити за один урок. На першому етапі вчитель пояснює правила і реєструє тих, хто зацікавився. На наступному етапі проекту вчитель лише контролює роботу учнів та корегує їхні дії (очевидні помилки, свідоме спотворення даних, тематичні неточності, фактологічна підтримка тощо). Учитель встановлює остаточний термін здачі робіт. На підставі сказаного вище стає очевидним те, що робота вчителя, перш за все, має організаційний та методологічний характер. Безпосередньо реалізують проект школярі, які працюють самостійно.

Приклад структури інтерв'ю з очевидцем, методичне заохочення для педагогів та їхніх учнів

Ідентифікація сучасника: анонімно, на веб-сторінці (або в іншій формі презентації) не можна зазначати ім'я респондента, якщо він цього не хоче, **у решті випадків він повинен дати згоду на публікацію:**

- стаття;
- вік;
- походження;
- освіта;
- орієнтовне місце проживання;
- у жодному разі не можна публікувати особисті відомості.

Роботи презентуються від імені учня (інтерв'юера), учень відповідає за формальні недоліки своєї роботи, на вимогу педагога він повинен у визначений термін ці недоліки усунути.

НАЙПОШИРЕНІШІ ПРОБЛЕМИ СЕРЕД УЧАСНИКІВ ПРОЕКТУ, ПОВ'ЯЗАНІ З РОБОТОЮ НАД БІОГРАФІЧНИМ ІНТЕРВ'Ю

- очевидець (особливо старшого віку) сприймає свою розповідь як підбиття підсумків свого життя і безперервно відходить від теми;
- сучасник розповідає про свої враження з погляду ретроспективної оцінки ситуації, тобто оцінює її з позицій сьогодення (проекціювання);
- інтерв'юер недостатньо ознайомлений з актуальною життєвою ситуацією (особистою, соціальною) сучасника – сучасник не згоден розмовляти, якщо бесіда записується;
- розчарування сучасника у собі самому через своє сьогоденнє економічне або соціальне становище – запевнення сучасника у тому, що аудіозапис буде перезаписано, і що він матиме можливість внести правки до транскрипту;
- втрата пильності з дуже «люб'язними» сучасниками – часто за цим ховається бажання «засвітитися» будь-якою ціною;
- побоювання інтерв'ююваного з приводу того, що йому не надто добре служить пам'ять, або того, що він не вміє добре висловлюватися;
- на якість інтерв'ю може вплинути різниця у віці між учнем і очевидцем (проблема мови);
- необхідність постановки відкритих запитань (бажано по одному, а не групу питань одразу), щоб сучасник подій не відповідав односкладовими відповідями: «ТАК», «НІ». Запитання повинні створювати логічний зв'язок відповідей

Інтерв'юер повинен:

- докладно ознайомити очевидця з філософією шкільного проекту (яким чином будуть презентовані окремі етапи);
- починати інтерв'ю «поволі», спочатку обирати теми «легші», потрібно привернути співбесідника до себе (цей аспект, звісно, не розповсюджується на членів родини);
- добре підготувати звукозаписувальну техніку;
- слідкувати за тривалістю розмови, враховуючи свою зосередженість і втому учасника; загалом, пропонується вести бесіду не довше 90 хвилин;
- для інтерв'ю необхідно обрати спокійне місце (щоб ніхто не заважав) .

Технічні параметри свідчення:

У рамках проекту можуть бути представлені наступні формати: **текст, фотографія, аудіозапис, відеозапис.**

Текст: *транскрипцію інтерв'ю рекомендовано подавати у форматі MS Word. Обсяг транскрипції точно не визначений, він залежить від конкретного інтерв'ю. Для основного тексту рекомендовано використовувати шрифт Times New Roman. Безпосередньо для тексту – 12 кегль. Питання інтерв'юера виділіть жирним, відповідь запишіть без виділення, інтервали між рядками – 1,5. Якщо учні використовують у своїй роботі спеціальну літературу, передбачається наукова робота із джерелом, то необхідно включити список літератури, правильне оформлення цитат тощо. Цей аспект дуже важливий, учні можуть застосовувати нові здобуті навички, наприклад, при написанні семінарської роботи тощо. Невміння «професійно працювати» з науковою літературою (матеріалами з першоджерел) – дуже розповсюджений недолік шкільних робіт.*

Увага: при транскрипції інтерв'ю ми не керуємося професійною методикою аналізу джерел в усній історії. Не використовуємо символи транскрипції, кодування тексту або індексації. **Вимагаємо виключно правильного синтаксичного і граматичного оформлення роботи.**

Фотографії: учні можуть доповнити свої роботи фотографіями очевидців або кількома цікавими історичними документами і подіями (при публікації фотографій очевидця також необхідна його згода).

Аудіо: лише формат mp3.

Відео: лише формат avi.

Текст: лише формат doc.

Увага: окремі формати можуть відрізнятися, але при узагальненні даних потрібно дотримуватися єдиного формату. Це необхідна умова, оскільки перевірку здійснює гарант проекту (педагог), який технічно не може займатися переформатуванням десятків робіт учасників проекту. Тому необхідно наполягати на єдиному форматі!

**ОПУБЛІКОВАНО
ПРИ ПІДТРИМЦІ:**

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

TRANSITION

Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

ЖИВА ІСТОРІЯ – МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
Žitná 27/608, CZ 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 813 460
info@amo.cz, www.amo.cz
© AMO 2014